

VAN INZICHT NAAR AFWEGING

Hoe Nederlandse overheden CO₂
meenemen in beleid en uitvoering

Maart 2026
v.I

Interreg Co-funded by
the European Union
North-West Europe
DeCarb-Pro

Sander Lubberhuizen
*innovation manager Circularity
and Energy Transition*

ENSCHDE

**Stop asking: “What is
the right price?”**
**Start asking: “What is the
question we are trying to
answer?”**

Klimaatverbond
Nederland

Wat laat het rapport zien?

VAN INZICHT NAAR AFWEGING

Hoe Nederlandse overheden CO₂
meenemen in beleid en uitvoering

Maart 2026
v.1

Interreg Co-funded by
the European Union
North-West Europe
DeCarb-Pro

Vier manieren waarop organisaties CO₂ een waarde geven

De gekozen CO₂-prijs hangt af van de vraag die een organisatie wil beantwoorden.

Ordering	Organisatie / instrument	CO ₂ -waarde	Methode
 Waarderen	Provincie Utrecht	€ 1.175 / ton	Maatschappelijke schadeprijs
 Prioriteren	Gemeente Utrecht Vastgoed	€ 875 / ton	Preventiekostenprijs / grenswaarde
 Prioriteren	Gemeente Amsterdam	€ 448 / ton	Interne preventiekostenprijs
 Prioriteren	Waterschappen	€ 100–150 / ton	Schaduwprijs
 Vergelijken	Provincie Noord-Holland	Geen vaste prijs	Maatregelkosten per vermeden ton CO ₂
 Vergelijken	Gemeente Enschede	Geen vaste prijs	Maatregelkosten per vermeden ton CO ₂
 Belonen	CO ₂ -Prestatieladder	Geen vaste prijs	Marktmechanisme

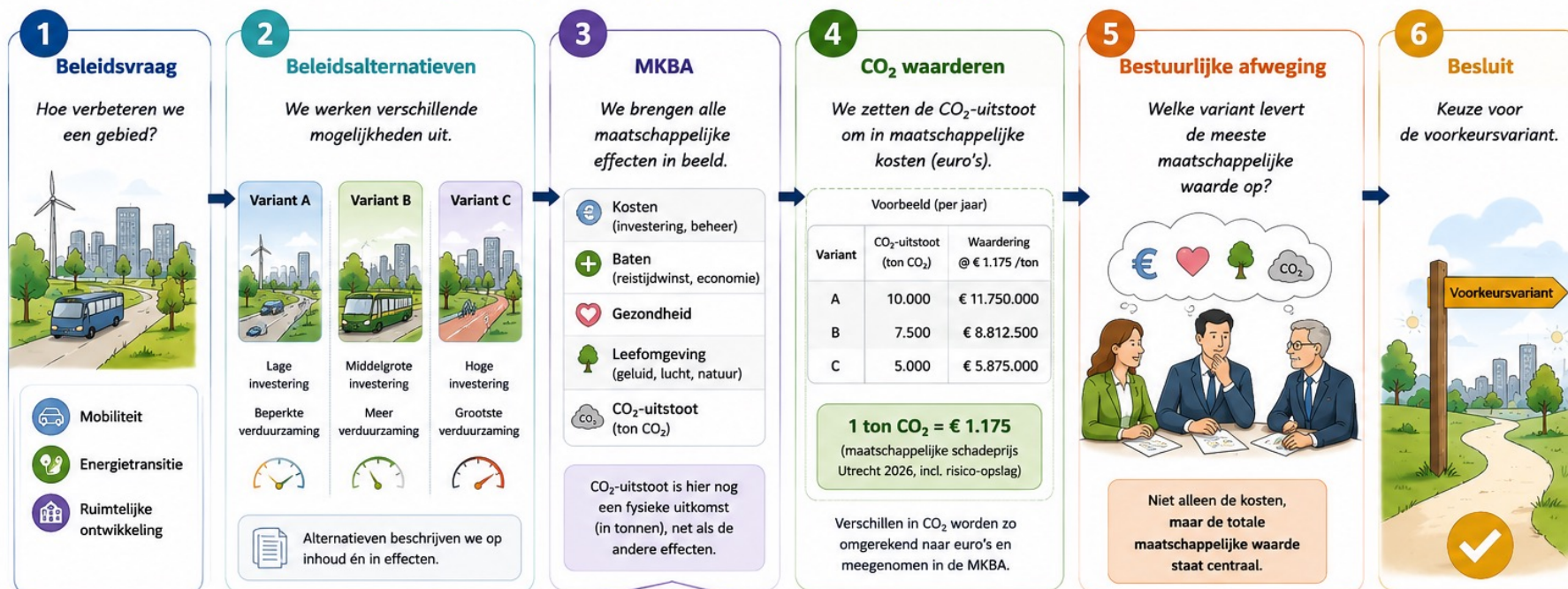
Twee fundamenteel verschillende denklijnen van CO₂-beprijzing

	Maatschappelijke schadelijn	Preventielijn
Centrale vraag	Wat kost klimaatverandering voor de samenleving?	Wat kost het om klimaatverandering te voorkomen?
Kijkt naar	Toekomstige maatschappelijke schade	Kosten van maatregelen en reductieopties
Tijdshorizon	Lange termijn	Hier en nu
Focus	Waarderen	Handelen en prioriteren
Rol van CO₂	Maatschappelijke risicowaarde	Stuurinformatie voor keuzes en investeringen
Type prijs	Maatschappelijke schadeprijs (Social Cost of Carbon)	Preventiekostenprijs of maatregelkosten per vermeden ton CO ₂
Voorbeelden	Provincie Utrecht	Gemeente Amsterdam Waterschappen Gemeente Enschede

Beide denklijnen drukken CO₂ uit in euro's per ton, maar de ene vraagt wat klimaatverandering ons kost, terwijl de andere vraagt wat wij bereid zijn te investeren om klimaatverandering te voorkomen.

Hoe gebruikt provincie Utrecht CO₂-beprijzing?

CO₂ als hulpmiddel bij maatschappelijke afwegingen

Hoe bepalen we de CO₂-uitstoot?

De CO₂-uitstoot komt uit modellen of berekeningen die passen bij het type project.

Verkeer & mobiliteit
verkeersmodellen voorspellen ritten, kilometers en emissies.

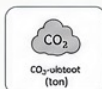
Energie & warmte
energieberekeningen laten zien hoeveel fossiele energie wordt vermeden.

Projecten & materialen
projectberekeningen geven de uitstoot van materialen, materieel en uitvoering.

Van tonnen CO₂ naar euro's

De uitstoot (in tonnen) wordt vermenigvuldigd met € 1.175 per ton.

×

€ 1.175
per ton

=

Maatschappelijke
kosten (euro's)

Daarna worden deze kosten samen met alle andere effecten opgeteld in de MKBA.

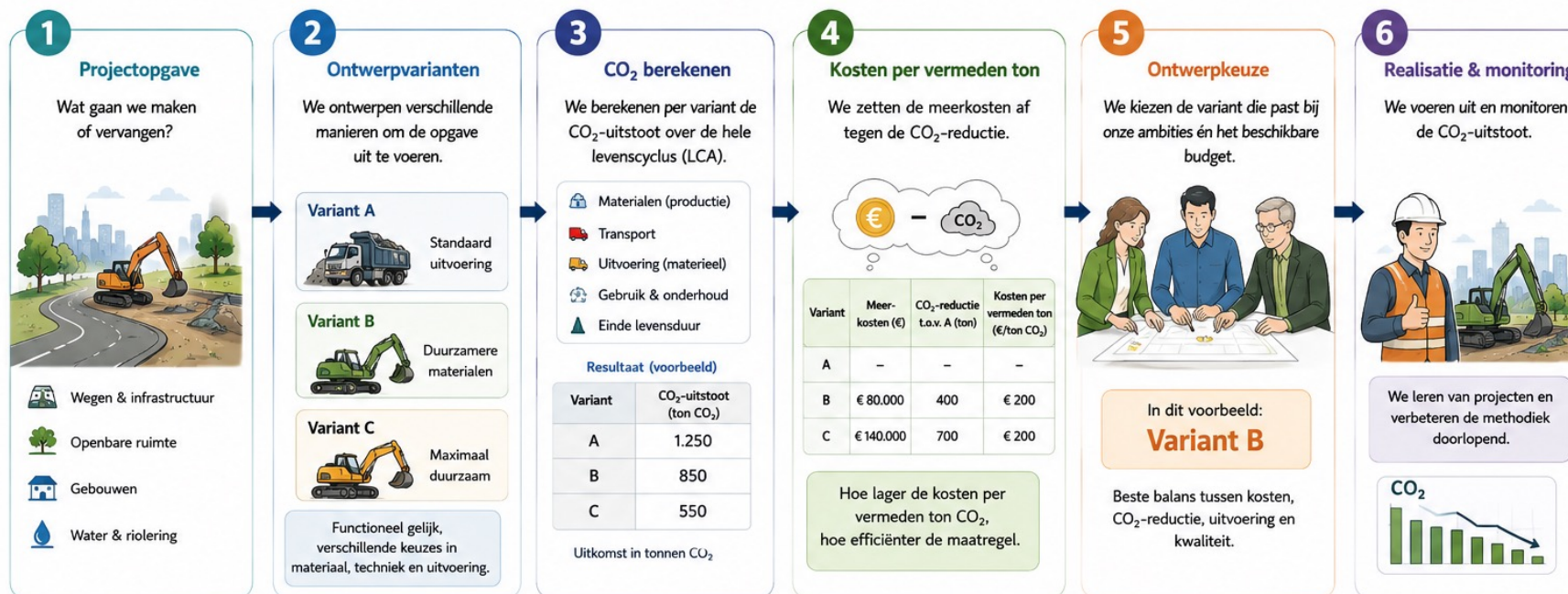
Wat betekent dit?

De CO₂-prijs wordt **niet** gebruikt om materialen of ontwerpvarianten te vergelijken.

De prijs wordt gebruikt om **klimaat effecten zichtbaar mee** te nemen in beleids- en investeringsbesluiten.

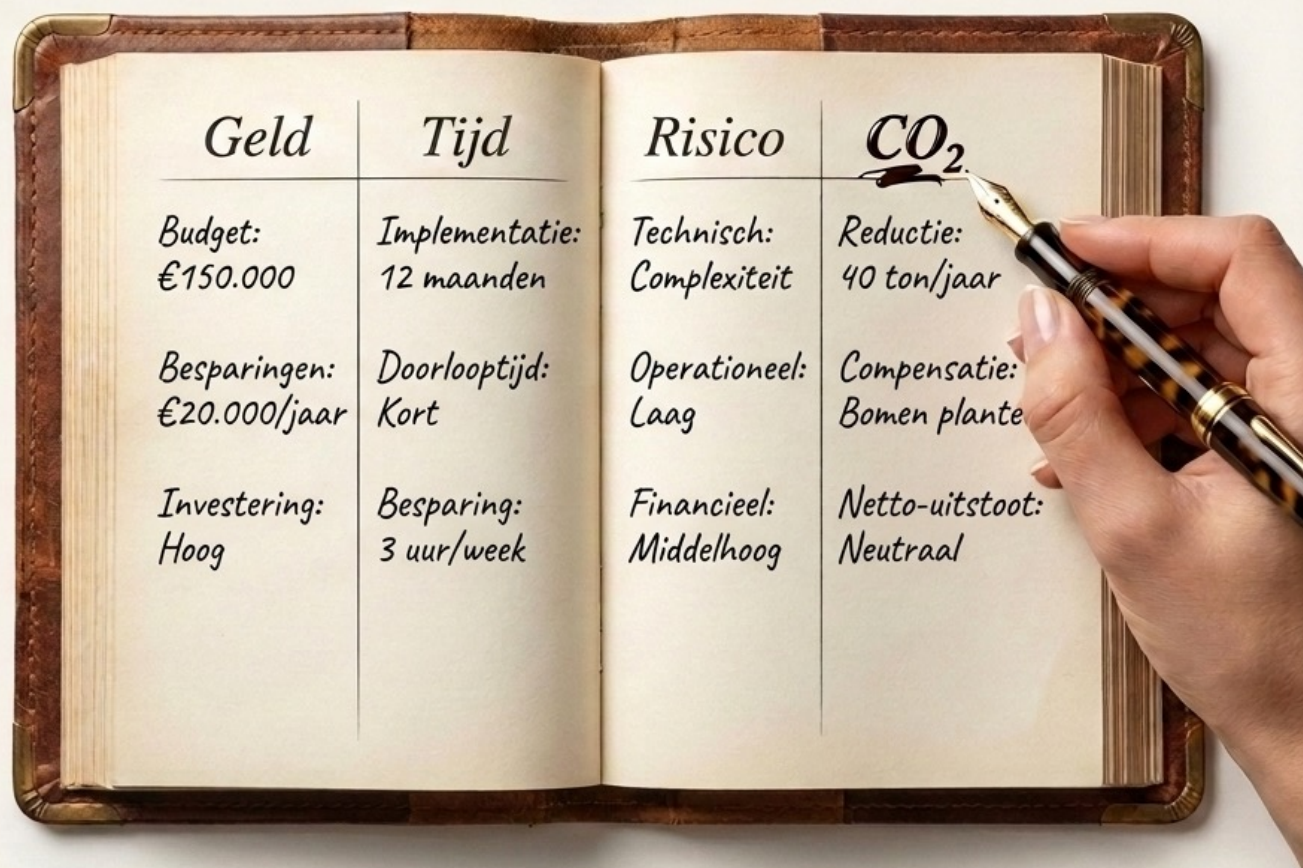
Hoe werkt de CO₂-methodiek van gemeente Enschede?

CO₂ als stuurinstrument bij ontwerpkeuzes in projecten

Waarom praten we eigenlijk over CO₂-beprijzing?

- 1: Geld
- 2: Tijd
- 3: Risico
- + 4: CO₂

<i>Geld</i>	<i>Tijd</i>	<i>Risico</i>	<i>CO₂</i>
<i>Budget:</i> €150.000	<i>Implementatie:</i> 12 maanden	<i>Technisch:</i> Complexiteit	<i>Reductie:</i> 40 ton/jaar
<i>Besparingen:</i> €20.000/jaar	<i>Doorlooptijd:</i> Kort	<i>Operationeel:</i> Laag	<i>Compensatie:</i> Bomen planten
<i>Investering:</i> Hoog	<i>Besparing:</i> 3 uur/week	<i>Financieel:</i> Middelhoog	<i>Netto-uitstoot:</i> Neutraal

Drie vragen achter CO₂-beprijzing

1. **Waarom gebruiken we CO₂-beprijzing?**
2. **Waar in de organisatie zetten we het in?**
3. **Welke gedrag willen we er mee veranderen?**

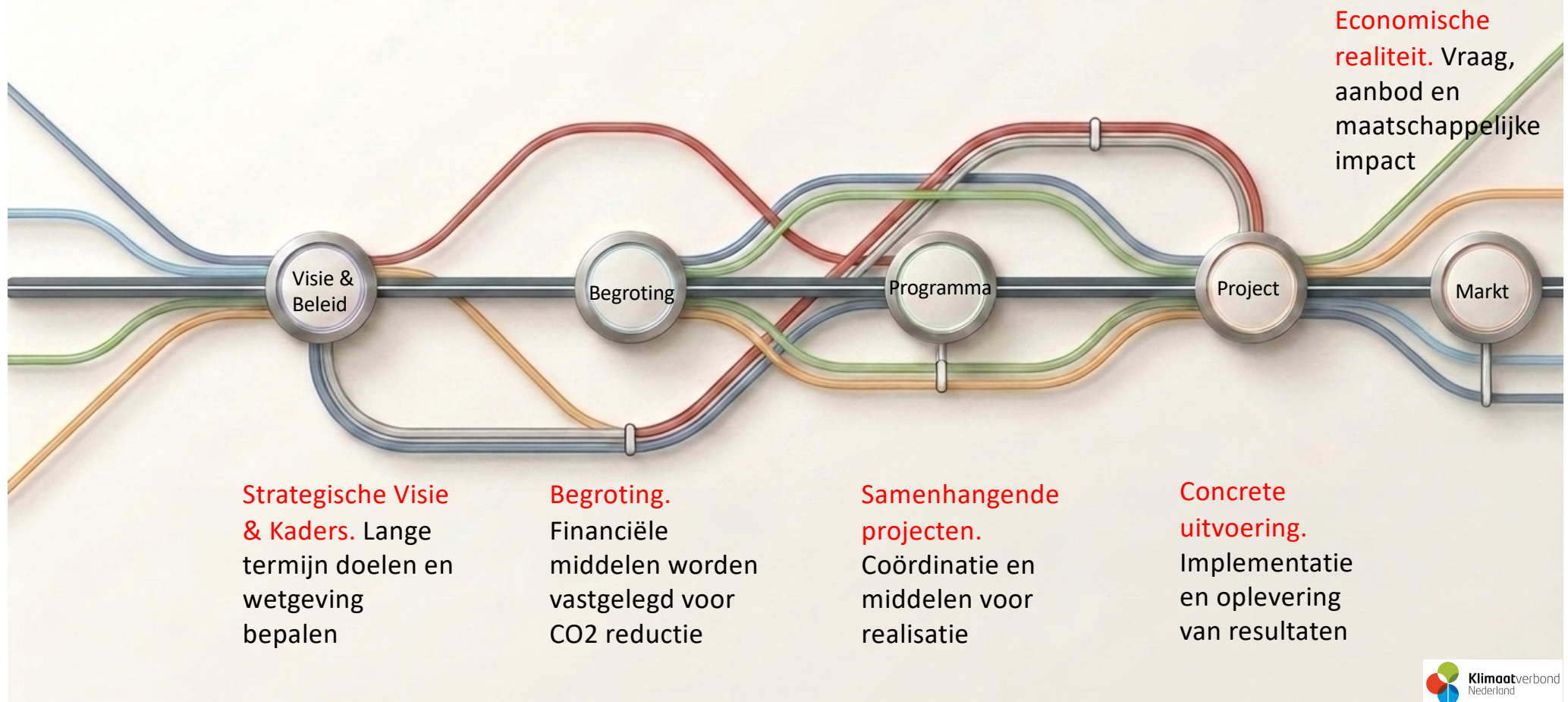

1. Waarom gebruiken we CO2-beprijzing?

Toekomstvisie: Duurzame stadsontwikkeling.
Focus op langetermijn, leefbaarheid en
integratie met groen, gezondheid

Realiteit: Operationele en Financiële analyses.
Meten en monitoren en technische prestaties,
financiële efficiëntie. Doelen toetsen aan de
werkelijkheid.

2. Waar in de organisatie zetten we het in?

3. Welke gedrag willen we er mee veranderen?

Voorkomen:

Strategische keuzes om negatieve effecten te voorkomen

Reduceren:

Aanpassingen in het ontwerp of proces om impact te verminderen

Vervangen:

Alternatieven inzetten met een lagere impact

Compenseren:

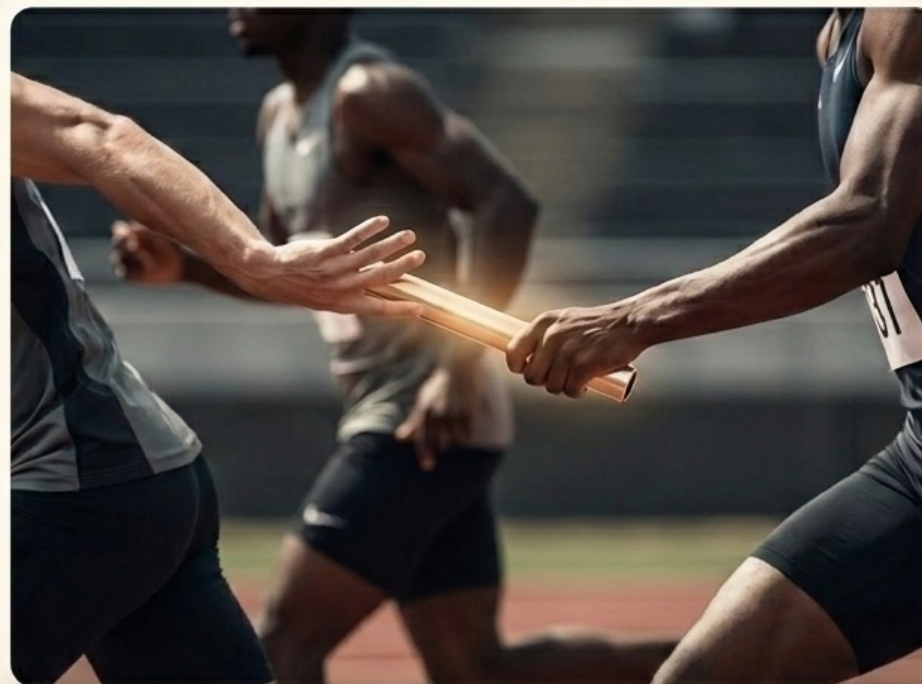
Ter compensatie van effecten die je niet kunt verminderen

Iedere organisatie heeft een eigen CO₂-profiel

De kracht van de COP: leren van elkaars ontwikkelruimte

→ Enschede doneert kennis over CO₂-implementatie in projecten.

→ Utrecht brengt expertise in over maatschappelijke waardering.

→ Noord-Holland deelt operationele ervaringen met programmasturing.

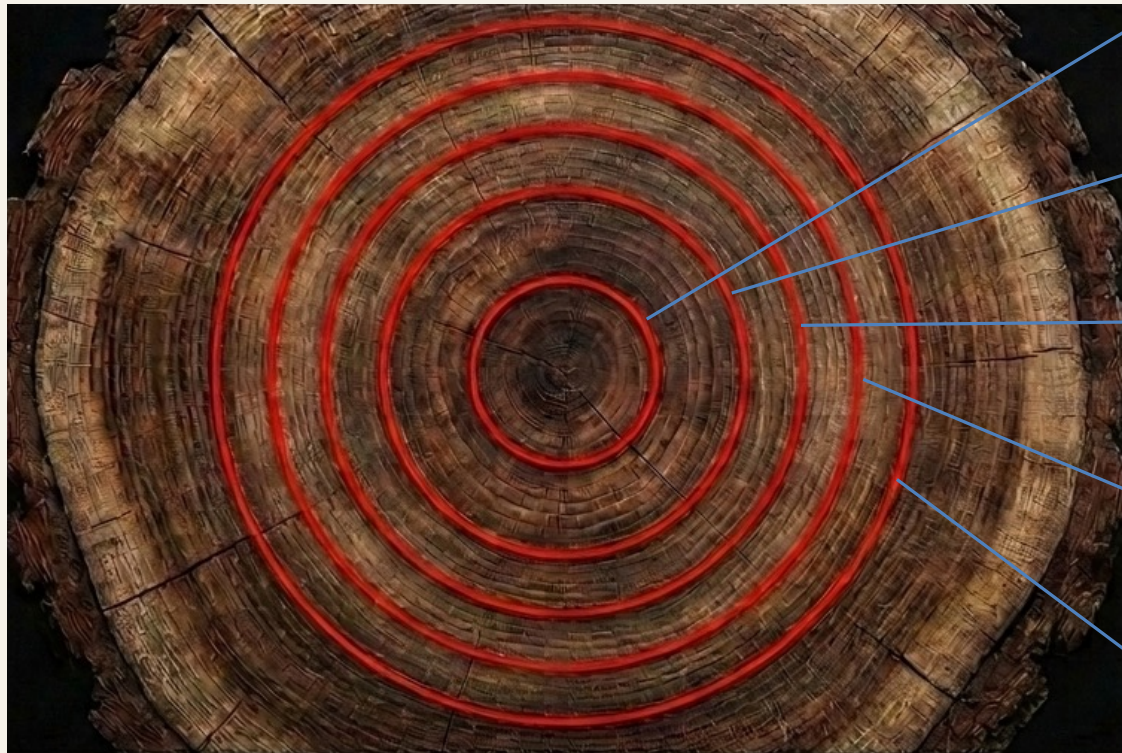
→ **CO₂-Prestatieladder** levert datagedreven inzicht in marktprikkels.

**Maar waar bewegen
we samen naartoe?**

Is de methode van de
provincie Utrecht het
einddoel? Werken we
dan met een en
dezelfde methodiek,
met een zelfde prijs?

De groeicurve van CO₂-sturing

Ring 1: Meten
Inzicht krijgen in de eigen
footprint

Ring 2: Vergelijken
Beleidsalternatieven naast
elkaar leggen

Ring 3: Sturen
Actief beslissingen
beïnvloeden met data

Ring 4: Integreren
CO₂ verankeren in inkoop-
en ontwerpprocessen

Ring 5: Regisseren
Strategie en visie, er is meer
dan alleen geld, tijd en risico

A large flock of birds, possibly starlings, is captured in mid-flight against a dramatic sunset sky. The birds are arranged in a loose V-formation, with the lead birds clearly visible. The sky is a mix of deep orange, red, and purple hues, with soft clouds catching the low light. The overall mood is one of collective movement and natural harmony.

**Samenwerking: De Kracht van
collectief handelen.**

**Intelligentie: Gezamenlijke inzichten
en besluitvorming.**

**Aanpassingsvermogen: Snelle reactive
op veranderingen.**

**Synchroniciteit: Een geheel, een
beweging.**